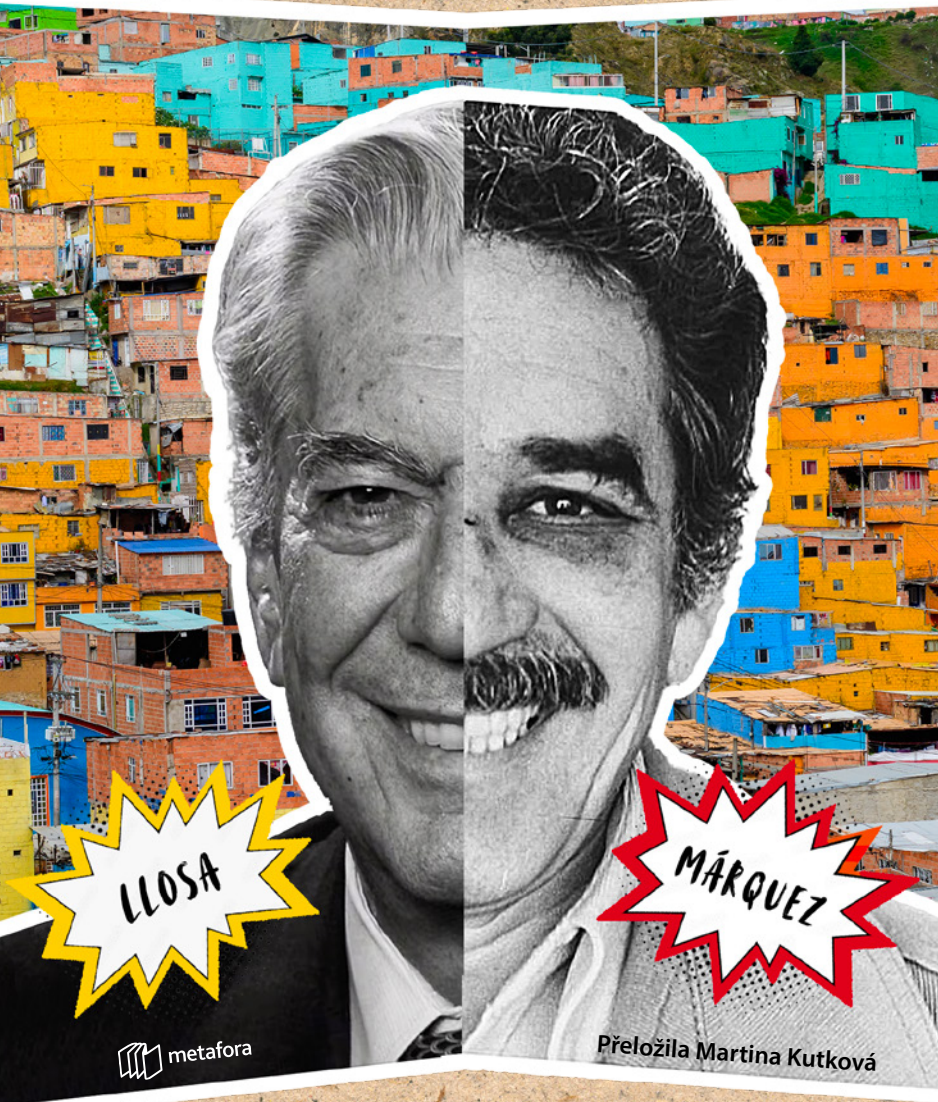

Jaime Bayly

metafora

Přeložila Martina Kutková

Facka, která přepsala dějiny literatury.

GÉNIOVÉ

Jaime Bayly se narodil v Peru jako jeden z deseti bratrů. Studoval literaturu na Katolické univerzitě v Limě, novinářem je ale už od svých patnácti let, kdy vzal na částečný úvazek brigádu v limském deníku *La Prensa*. V osmnácti se začal objevovat v televizi jako komentátor a moderátor politických rozhovorů. Dnes je mimo jiné autorem osmnácti knih, držitelem tří cen Emmy a prestižní literární ceny Herralde Prize. Dva z jeho románů, *No se lo digas a nadie* (Nikomu to neříkej) a *La mujer de mi hermano* (Žena mého bratra) se staly předlohou pro film a podle knihy *Géniové* se právě natáčí televizní seriál. Jeho díla byla přeložena do čtrnácti jazyků.

„Někdejší zázračné dítě Jaime Bayly nepřestává tříbit svůj odlehčený, provokativní až jedovatý jazyk, jen aby do hloubky prozkoumal onu slavnou a zásadní otázku latinskoamerické literatury.“

– Elena Hevia, *El Periódico*

„Román je šancí poznat skutečně zblízka dva největší literární mozky Latinské Ameriky, což z něj činí povinnou četbu pro milovníky literatury.“

– MDC The Reporter

GÉNIOVÉ

Jaime Bayly

GÉNIOVÉ

Přeložila Martina Kutková

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

*Tato kniha je literární fikce.
Všechny postavy a události jsou autorským výtvorem.*

Los genios © Jaime Bayly, 2023

This translation has been published by arrangement with
Galaxia Gutenberg, S.L., Barcelona (Spain) and Ilustrata Agency.

Translation © Martina Kutková, 2024

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2024

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-842-6 (ePub)

ISBN 978-80-7625-841-9 (pdf)

ISBN 978-80-7625-328-5 (print)

Silvii Núñez del Arco a Zoe Bayly

Tato kniha není historické pojednání
ani výsledek investigativní žurnalistiky.
Je to román, fikce propojující skutečné události
se smyšlenkami autora.

*Napsal jsem pět knih a snažil se rozlousknout,
jaký jsem, kdo jsem. Stále v tom nemám jasno.
Ale jedno přece jen vím: jsem nejlepší přítel jejich přátel
a toto prvenství si nenechám nikým vzít.*

Gabriel García Márquez,
„Návrat do Maconda“, *El Espectador*, 1971

*Pokoušíme-li se rekonstruovat událost na základě svědectví,
naučíme se, že všechny příhody jsou příběhy,
že je tvoří pravdy i lži.*

Mario Vargas Llosa,
Maytův příběh, Seix Barral, 1984

„To máš za to, co jsi udělal Patricii!“ vyštěkl Vargas Llosa.

Viděl rudě, třásl se, supěl, z očí mu číselá nenávist, zatínal ruku v pěst, zuřil; Vargas Llosa právě uštědřil ránu pěstí někdejšímu příteli, sousedovi a kumpánovi Garcíovi Márquezovi; právě točil rozhovor s Maríou Idalia z deníku *Excelsior* v salonku pronajatého kinosálu Mexické filmové komory, kde čekal na uzavřenou novinářskou projekci dokumentu *Andská odysea*, ke kterému napsal scénář, když vtom ho zahlédl García Márquez, hnal se k němu s otevřenou náručí, chtěl ho obejmout a vesele, přátelsky na něj volal:

„Bratře! Bratříčku!“

Jenže Vargas Llosa do kinosálu nepřišel Garcíu Márqueze pozdravit, a už vůbec ne objímat, nepřišel se ani podívat na dokument. Přišel tam zjednat spravedlnost holýma rukama. Toho muže trápil jediný úkol, sužovala ho horečka pomsty, byl připravený očistit svou pošpiněnou čest: proto se na Garcíu Márqueze upřeně podíval, sevřel ruku v pěst jako granát tak, jak se to se naučil při nečestných rvačkách během studia na vojenském gymnáziu, stoupl si přiměřeně daleko a vypálil bleskurychlý pravý hák, brutální úder, tvrdou ránu plnou hněvu, kterou v sobě dusil měsíce a která Garcíu Márqueze skolila a uspala, měl rozbité brýle, zkrvavený nos, protože ho Vargas Llosa škrábl snubním prstenem, a levé oko se mu

vybarvovalo do modrofialova. Zatímco García Márquez ležel na zemi, knokautován a v bezvědomí, jeho žena Mercedes na Vargase Llosu křičela:

„Co jsi to udělal, ty pitomče? Co jsi to Gabitovi udělal?“

V tu ránu padla na kolena a spolu s mexickou spisovatelkou Elenou Poniatowskou Garcíu Márqueze křísila.

„To má za to, co udělal Patricii!“ křičel Vargas Llosa, který si pravým hákem ulevil od svých démonů, zároveň ale litoval, že podlehl iracionální moci násilí uprostřed tolika novinářů, co čekali na promítání dokumentu o letecké nehodě v Andách, o uruguayských ragbistech, kteří museli jíst ostatky mrtvých spoluhráčů, aby přežili.

„Co Gabito Patricii udělal?“ zeptala se klečící Mercedes a ovívala manžela, který mezitím přišel k sobě a koukal na Maria, jako by ho nepoznával, jako by nikdy doopravdy nezjistil, co je zač, ani když byli sousedi v Barceloně, ve čtvrti Sarrià bydleli blok od sebe a vídali se každý den, jakmile vstali od psacího stolu.

Ale rozzlobený, rozčilený Vargas Llosa neodpověděl a byl ten tam. Přišel sám, ačkoliv měl s sebou své demony, své preludy. Jeho manželka Patricia zůstala v místním hotelu Geneve, protože nemínila sledovat dokument o přeživších letecké nehody, kteří se živili ostatky svých mrtvých kamarádů, a netušila, že se ten večer Mario na Garcíu Márqueze vrhne.

„Jak tě vůbec může napadnout, že bych s tebou na ten příšerný film šla?“ řekla v hotelu Vargasu Llosovi, když byl na odchodu. „Copak už jsi zapomněl na Wanditu? Nemůžu se koukat na filmy o leteckých nehodách!“

Wanda, Wandita, byla Patriciina o rok starší sestra, která zemřela před dvanácti lety v letadle z Paříže do Limy, kde se měla vdát: stroj Air France se zřítíl k zemi na karibském ostrově Guadeloupe u Point-à-Pitre, Wanda Llosa přišla o život v pouhých osmnácti letech; sám

Vargas Llosa vyrazil do Karibiku identifikovat ostatky své sestřenice a následně je odvézt k pochování do Limy. O rok později se tam oženil s druhou sestřenicí Patriciou Llosou, Wandinou mladší sestrou.

„Okamžitě musíme vzít Gabita do masny a dát mu na oko kus flákoty,“ zavelela Mercedes.

Její kamarádka Elena Poniatowska navrhla zajít do restaurace s hamburgery nedaleko kinosálu, hned si to tam namířili; Garcíá Márquez byl potlučený, krvácel z nosu a mžoural, protože neměl brýle, ale nenuceně, po karibsku se chechtal, jako by vylezl z černé komedie, byl nezlomný cynik. Objednali syrový kus masa.

„Surové maso neprodávám,“ oznámil majitel. „Maso zásadně prodávám usmažené.“

„Tak zajedeme ke mně,“ navrhla mexická fotografka Maríá Luisa Mendoza, která se k nim také připojila. „Mám maso v lednici.“

Všichni čtyři, Garcíá Márquez, Mercedes Barcha, Elena Poniatowska a Maríá Luisa Mendoza, nasedli k fotografce do auta. Jak přijeli do bytu, Mendoza přiložila Gabrielovi na monokl flákotu; Gabriel ležel se zavřenýma očima na pohovce jako těžce raněný Buddha, na maso si brousil zuby fotografčin pes.

Zatímco si Garcíá Márquez lízal rány po incidentu, Vargas Llosa spolu s peruánským novinářem Franciscem Igartuou zamířil v taxi do hotelu Geneve, netušil, že Patricii někdo stihne zavolat z budky a klep jí vyličit:

„Mario právě knokautoval Gaba! Skolil ho tak, že si ustlal! Řekl mu: ‚To máš za to, co jsi udělal Patricii!‘“

„Ty jsi něco udělal Patricii?“ vyzvídala na Garcíovi Márquezovi Elena Poniatowska a flákotou mu masírovala oko.

„Nikdy!“ tvrdil Garcíá Márquez. „Co tě nemá! Já jsem zajíček věrný své jamce.“

„Kdepak!“ dodala Mercedes s ďábelským úsměvem. „Gabito rád fešandy.“

Nebylo to poprvé, co Vargas Llosa jednou tupou surovou ranou skolil někoho tak, že viděl všechny svaté. Rvát se, rozdávat a přijímat rány, knokautovat mohutnější, drzé soupeře se naučil na limském vojenském gymnáziu, v kruté internátní škole se zákony džungle; jen co tam v pouhých čtrnácti letech vkročil coby bažant nebo „pes“, jak nováčkům říkali, musel snášet urážky, ponižování a výprasky, osahávali ho, nutili ho masturbovat v řadě mezi ostatními spolužáky, ostatními „psy“; schválně, kdo dostříkne dál. Na vojenském gymnáziu mu ti starší, mazáci, vypráskali kožich, a tak se naučil rány také rozdávat. I když ho spolužáci z internátu měli za nesmělého samotáře a knihomola, respektovali ho, protože kadet Vargas Llosa se uměl ohánět pěstmi, nebyl žádná citlivka ani zbabělec, bázlivec nebo slaboch, naopak byl hrdý a odvážný, neodřekl pořádnou pouliční rvačku, jestliže byla v sázce jeho mužská čest, v tom případě ochotně krvácel z pusy a z nosu, dokonce přišel o dva z těch svých králíčích zoubků.

„Saфра, kadet mě knokautoval,“ pronesl García Márquez a sundal si maso z monoklu. „Ten parchant má teda páru. Rve se jako boxer.“

Vargas Llosa ztloukl na vojenském gymnáziu několik kadetů. Uměl bojovat. Dokázal soustředit všechnu sílu do jedné ruky, proměnit pěst v granát a odpálit ho drzému, troufalému nepříteli v obličej. Jak se jednou uměl bít, přestal se bát svého otce Ernesta Vargase, kterého nesnášel. Nenáviděl ho, byl krutý a ubohý, jako otec nestál za nic, uměl syna jen urážet a ponižovat, říkat mu buzičku, mamánku a uplakánku. Byl to nepřítel, někdo cizí. Vargas Llosa mu na očích viděl odpor, pohrdání, zklamání, jako by byl nevydařený syn, vadný kus, a ne ten

borec, kterého si otec přál. Proto ho poslal na vojenské gymnázium, jestlipak tam z něj udělají muže. Z Vargase Llosy se stal muž, když se rval, když od mazáků dostával co proto, když rozdával zabijácké údery nebo když na něj na zemi naplivali, když měl tenhle synáček z Mirafloresu co do činění s nadávkami, hulvátstvím a hrubými výrazy, které dosud pomíjel. Jakmile se uměl bít s většími a silnějšími, skolit je jedinou ranou prosycenou vši zlostí tohoto zkaženého světa, troufl si jednou v noci poměřit síly s otcem, s vlastním otcem. Uslyšel vřískat maminku Doritu, pochopil, že ji ten ubožák Ernesto zase tluče v ložnici, a rozhodl se, že už dál nemůže ponižování přihlížet. Rozrazil dveře, zamířil k otci, podíval se na něj a z očí mu číselna všechna nenávisť, co se mu uhnízdila v duši, zatal pěst a ubalil mu, jen jedna rána surového manžela, záštipného otce a mrzouta Ernesta Vargase srazila k zemi a on zůstal bezvládně ležet. Vargas Llosa pak na otce naplival, matku vzal za ruku a řekl jí:

„Jdeme, Dorito. Nebudeme dál žít s tímhle ubožákem. Už nikdy na tebe nevztáhne ruku, o to se postarám.“

Odešli. Už se nevrátili. Ernesto Vargas naposledy zbíl svou ženu Doritu v mirafloreském bytu.

„Ty blbče! Ty idiote! Ty kreténe!“ zaječela Patricia na svého manžela, sotva vešel do hotelového pokoje. „Co jsi to Gabrielovi udělal?“

„Co jsem musel,“ odpověděl odměřeně Vargas Llosa, nečekal, že manželku najde tak rozčilenou.

„Kvůli tobě vypadám jako úplná husa!“ vřískala Patricia. „To teprve bude skandál! Vrabci na střeše si budou cvrlikat o tom, co mi Gabriel udělal!“

„Pro mě za mě, ať to všichni vědí! Ať vědí, že je to krysa!“

„Ty pitomče!“ křičela na něj dál Patricia. „Měl jsi to se mnou probrat, říct mi to dopředu!“

„To sotva, Patricio, řekla bys mi, ať se na to vykašlu!“

„To dá rozum! Teď si mě kvůli tobě každý vezme do huby! Zcvoknu se, až se mě budou vyptávat, co mi Gabriel udělal!“

„Chlapi řeší problémy takhle, holýma rukama, tak laskavě zmlkni, nemusí to slyšet celý hotel!“

Patricia popadla popelník a mrskla ho po něm, ale Vargas Llosa včas uhnul. Pak mu po hlavě hodila lampu. Nebylo to poprvé, co sestřenice na bratrance zaútočila. Odmalička ho budila sklenicí ledové vody, při hádkách mu vychrstla na hlavu nudlovou polévku nebo mu dala pěkných pár facek, že měl bradu na rameni: jak se Patricia vytočila, nebylo radno si s ní zahrávat.

„Uklidni se!“ okřikl ji Vargas Llosa. „Copak ti nedochází, že jsem Gabrielovi jednu ubalil, protože tě miluju?“

Nepříčetná Patricia ztichla, ale měla chuť Vargase Llosu zfackovat, vyškrábat mu oči.

„Nepůjdeme něco polknout?“ navrhl novinář Francisco Igartua.

Vargas Llosa, Patricia Llosa a Francisco Igartua sjeli výtahem a posadili se do restaurace vedle hotelu.

„Dvojitou whisky,“ objednala si u číšníka Patricia.

„Pro mě dvě sklenice mléka,“ poručil si Vargas Llosa.

„Mléko?“ divil se číšník.

„Ano, dvě sklenice mléka,“ zopakoval Vargas Llosa.

Novinář a přítel manželů Francisco Igartua se osmělil a zasmál se. Pak Vargase Llosu popíchl:

„Krucinál, Mario, ty jsi vážně číslu: dáš si raději vychlazené mléko než sklenku něčeho pořádného, to by žádný jiný spisovatel neudělal.“

Za dva dny se García Márquez zastavil okolo poledne u svého přítele, fotografa Rodriga Moyi ve čtvrti Nápoles, a řekl mu:

„Prosím tě, nafot mi monokl.“

Moya políbil Mercedes na tvář, popošel ke Gabrielovi, podíval se mu na pochroumané oko a zeptal se:

„Gabito, co se ti to stalo?“

„Boxoval jsem a prohrál,“ řekl García Márquez.

„To Vargas Llosa,“ prozradila Mercedes. „Mario je prostě stupidní žárlivec. Stupidní žárlivec!“

„A co to?“ zeptal se fotograf.

„Nevím,“ řekl Gabriel. „Šel jsem ho pozdravit s otevřenou náručí. Pěknou dobu jsme se neviděli, skoro dva roky, co odjel do Limy.“

Moya se ho jal fotografovat. Ale nechtěl, aby García Márquez vyšel na fotografiích smutný, ublížený, potrestaný, jako obětní beránek Vargas Llosovy výbušné povahy. Chtěl ho vidět zmalovaného a spokojeného, zřízeného a usměvavého. A tak mu řekl:

„Ten Peruánec ti pěkně nakouřil, čéče, jaký to je?“

Vtom se Gabriel usmál a Moya pořídil fotografii, která o mnoho let později obletěla svět.

„Jednu sadu mi pošli a negativy schovej,“ řekl mu García Márquez a odešel.

Dva roky předtím, než Vargas Llosa uštědřil Garcíovi Márquezovi ránu pěstí v mexické metropoli, dva roky předtím, než se nezlomně vyhlížející přátelské pouto navždy zpřetrhalo, dva roky předtím, než Vargas Llosa přestal Garcíu Márqueze nazývat „přítelem“ a začal o něm mluvit jako o „proradné kryse“, v době, kdy spolu ještě kamarádili a sousedili v Barceloně, Vargas Llosova žena Patricia Mariovi řekla:

„Mám toho po krk. Dohání mě to k šílenství. Pojďme zpátky do Limy.“

V Barceloně žili už čtyři roky, předtím bydleli dva roky v Paříži a tři v Londýně. Měli tři děti: Álvara Augusta, Gonzala Gabriela a Wandu Jimenu Morganu; Álvarovi bylo osm a narodil se v Limě stejně tak jako sedmiletý Gonzalo, zatímco Morgana nedávno přišla na svět v Barceloně.

„Takhle se nedá žít,“ řekla Patricia. „Přijdu si jako tvoje služka. Nemůžu být na děti sama. Potřebuju pomoc, Mario.“

Patricia byla velice houževnatá a svědomitá, všechno vždy skvěle a poctivě zastala, vodila děti do školy, chodila na nákup, uklízela byt, vařila, prala, dokonce Mariovi žehlila košile, ale připadalo jí, že po devíti letech v manželství nejsou rovnocenní partneři: Mario se mezi devátou ranní a čtvrtou odpolední zavíral

a psal, o rodinu, o domácí práce, praktické záležitosti, všechnu tu námahu se ani v nejmenším nestaral, zatímco Patricia vytírala koupelny, vařila, myla nádobí, žehlila, vyřízená a odevzdaná se plahočila životem a připadala si jako poskok, jako služka, Vargas Llosaova pokojská, holka pro všechno.

„Jestli si nenajmeme chůvu, jedeme do Limy,“ řekla Patricia.

„Tak hurá do Limy,“ rozčílil se Mario. „Z gáže, co mi Carmen vyplácí, služku neutáhneme. Copak nechápeš, že v Barceloně služby vydělávají mnohem víc než v Limě? Nejsme milionáři, toho sis nevšimla?“

Literární agentka Carmen Balcells přiměla Vargase Llosu opustit Londýn, vzdát se místa učitele španělštiny na prestižní univerzitě, přestěhovat se do Barcelony, a splnit si tak dětský sen být spisovatel z povolání, na plný úvazek:

„Přestěhuj se do Barcelony a budu ti dávat měsíční gáži, dvojnásobek toho, co vyděláš v Londýně jako učitel,“ řekla mu. „Prodáš, co prodáš, vždycky tě zaplatím a budeš se moct naplno věnovat psaní.“

Balcells nezlomně věřila ve Vargas Llosův osud literáta, přiměla ho, aby si na chleba nevydělával jako učitel nebo novinář, což v Paříži nebo v Londýně musel, aby zaplatil složenky. Patricia se od Maria k životu v Barceloně nenechala dlouho přemlouvat, čtyři roky tam spokojeně žili po boku svých přátel a sousedů Garcíá Márquezových. Jenže teď byla Patricia vyčerpaná, na domácnost nestačila, přála si mít chůvy, a dokonce i řidiče, který by děti vozil do školy, něco takového ale bylo myslitelné jen v Limě, odkud odešla v patnácti letech do Paříže studovat literaturu.

„Gabriel má přece uklízečku a kuchařku,“ řekla Patricia. „Jak to, že Gabriel může mít služby, a my ne?“

Vargas Llosa se rozčílil:

„Protože Gabriel je milionář, a já ne. Protože Gabriel jezdí v kabrioletu, a já ne. Protože Gabriel má byt v Paříži, a já ne.“

Patricia zavřela pusy a ustoupila, zdálo se jí nespravedlivé rýpat do manžela jen proto, že jde na odbyt méně než García Márquez.

„Copak nechápeš, že jenom *Sto roků samoty* se prodalo mnohem víc než všech mých knih dohromady? Nevidíš, že Gabriel prodá desetkrát víc knih než já?“

García Márquez se s manželkou Mercedes a syny Rodrigem a Gonzalem přestěhoval do Barcelony ten rok, co vydal *Sto roků samoty*. Žili tam už sedm let, o tři roky déle než Vargas Llosovi. Garcíovi Márquezovi Carmen Balcells měsíční gáži nevyplácela, na rozdíl od Vargase Llosy, tomu dávala minimální mzdu, dost na pokrytí rodinných účtů, i kdyby se tantiémy z knih propadly. Za sedm let v Barceloně García Márquez, respektive jeho agentka Balcells a nakladatelé po celém světě prodali tři miliony výtisků *Sto roků samoty* a milion jeho dalších titulů. Měl miliony dolarů. Proto se Barcelonou a Costa Bravou proháněl v modrém BMW řady pět kabriolet, které se zhola nepodobalo umouněnému autíčku, ve kterém po boku kolumbijského přítele Plinia Apuleya Mendozy projel před mnoha lety východní Evropu, to ještě sníval o tom, že z něj bude slavný spisovatel, a jeho první román *Všechna špína světa* tak úplně neuspěl.

„Fajn,“ řekl Vargas Llosa. „Ať je po tvém, Patricio. Vzhůru do Limy. Ale popluje na lodi.“

„Na lodi?“ divila se Patricia. „Proč na lodi?“

„Protože je to levnější,“ řekl Mario.

„Mario, vždyť jsou to tři týdny! Tři týdny na jedné lodi s dětmi! Přijdu o rozum!“

„Poplujeme na lodi,“ trval Mario na svém. „Nemůžu knížky poslat lodí a sám letět letadlem. Jestli půjdou ke dnu, půjdu s nimi.“

Během let prožitých v Evropě, za dva roky v Madridu, sedm v Paříži, tři v Londýně a čtyři v Barceloně, Vargas Llosa sestavil košatou knihovnu čítající stovky děl ve španělštině, francouzštině a angličtině, nejen romány, ale také povídky, poezii, eseje, literaturu faktu. Knihy byly jeho nejcennější poklad, mnohé mu se svým podpisem a srdečným věnováním dali sami autoři. Nemohl se od nich odpoutat. Děti byly Patriciin poklad; knihy Mariův.

Carmen Balcells se nepokusila Vargasu Llosovi rozmluvit návrat do Limy, již opustil ve dvaadvaceti letech, čerstvě ženatý s nepokrevní tetou Juliou Urquidi. Věděla, že je paličák a buřič, že si umíní dívat se na věci, na lidské bytí, na svůj vlastní osud očima umělce. Věděla, že když se pro něco rozhodne, nikdo s ním nehne. Balcells i Garcíá Márquezovi proto podpořili Vargase Llosu v jeho donkichotském rozhodnutí přestěhovat se do Limy a zorganizovali nikoliv jeden, ale několik rozlučkových večírků, dokonce přišli do barcelonského přístavu Vargas Llosovy obejmout a popřát jim hezkou plavbu, šťastnou cestu:

„Využij ty týdny na lodi a piš,“ řekla Balcells Vargasu Llosovi.

„Nehodlám dělat nic jiného,“ odpověděl Mario.

„Brzy na viděnou, kmotřenečku,“ řekl Garcíá Márquez Gonzalu Gabrielovi Vargasu Llosovi, Mariovu a Patriciinu mladšímu synovi, kterému šel kdysi za kmotra, teď ho tiskl v náruči, objímal ho a líbal na tváře a na čelo.

Balcells nechtěla Vargasu Llosovi prozradit, co jí řekly jasnovidka a astroložka: Vargas Llosovým hrozí při plavbě z barcelonského do callaoského přístavu vážné nebezpečí.

„Čarodějky určitě přehánějí,“ pomyslela si a zachovala tajemství.

Balcells se svými čarodějkami probírala všechno nebo téměř všechno důležité, i tentokrát se trefily do černého: na lodi s konečnou zastávkou v limském přístavu Callao se během tří týdnů stane něco hrozného.

Loď nebyla zvláště luxusní, ale vybavili ji tím nejn nutnějším, aby se plavba dala snést: byla tam dobrá restaurace, taneční sál přímo u jídelny, kinosál a bazén. Patricia dětem slíbila, že se budou každý den koukat na pohádky, jenže dětských filmů měli v nabídce příliš málo, a jakmile ji Álvaro s Gonzalem vyčerpali, Mario rozhodl, že se chlapi budou dívat spolu s ním a s Patriciou na filmy pro dospělé, nehledě na milostné a násilné scény. Zpočátku se Patricia stavěla spíš proti, ale posléze zjistila, že Álvaro s Gonzalem u francouzských, italských a španělských filmů v kinosále usnou, a tak jí přišlo vhod, že se na filmy, hlavně na ty pro dospělé, dívají; vyčerpaná a s kruhy pod očima mezitím nakojila a uspala Morganu.

Vargas Llosa zaplatil za tři kajuty: jedna byla pro děti, druhá pro něj a Patriciu a ve třetí se mohl zavřít a psát: do té poslední dali velký stůl a židli, měl tam psací stroj, své papíry a poznámky. Psal, lépe řečeno chystal se psát první verzi *Tetičky Julie a zneuznaného génia*, román se měl původně jmenovat *Život a zázraky Raúla Salmóna* a poté *Život a zázraky Pedra Camacha*, vyšel o tři roky později.

Jednou takhle večereli v lodní restauraci, když za Vargasem Llosou přišla krásná mladá žena v klobouku a černých rukavičkách a pověděla mu:

„Byl byste tak hodný a podepsal mi knihu?“

Podala mu výtisk *Pantaleóna a jeho ženské roty*.

„Velmi rád,“ řekl Vargas Llosa a nemohl z ní spustit oči, byla tak krásná a elegantní, až mu z ní přecházel zrak. „Pro koho to bude?“ zeptal se.

Patricii žena hned padla do oka.

„Třeba se spřátelíme a popovídáme si u bazénu, až bude Mario psát,“ pomyslela si.

„Pro mě,“ řekla mladá žena bez dalších podrobností.

„Mám snad uhodnout, jak se jmenujete?“ zeptal se Vargas Llosa.

„Susana,“ odpověděla. „Susana Diez Canseco.“

„Jste Peruánka?“ zeptal se Vargas Llosa.

„Ano,“ řekla. „A patřičně hrdá.“

„Susano, posaď se, prosím,“ řekla Patricia, aniž větrila nebezpečí. „Dej si s námi večeři. A nevykej nám, prosím tě.“

Vargas Llosa se podepsal:

„Susaně Diez Canseco, těším se, že se spřátelíme a že ti podepišu řadu dalších knih. Mario, na palubě *Rossini* plující z Barcelony do Limy, 1974.“

Susana Diez Canseco byla překrásná a moc dobře to věděla. Vypadala jako filmová herečka. Byla vysoká a štíhlá, měla kočičí, uhrančivý pohled, pohybovala se jemně, houpavě, jako ve zpomaleném záběru. Sundala si klobouk a rukavičky, posadila se a řekla:

„Přečetla jsem všechny tvé knihy, Mario. Jsi génius. A já tvá největší obdivovatelka.“

Vargas Llosa se pousmál a poděkoval, tajil se mu dech. Ale nedá se říct, že by podobné věci neslychal často.

„Nelíbil se mi jen *Zelený dům*, v té hromadě vyumělkovaných slov jsem nerozuměla ani ň!“

Patricia vyprskla smíchy, Mario nadskočil.

„Je to na mě moc zamotané, až moc intelektuálské,“ omlouvala se Susana.

„I mně to připadalo hrozně složité,“ přidala se Patricia.

Poté dodala:

„Já jsem ti to říkala, Mario, ta kniha je snad pro kritiky, co tě zbožňují, ale není to nic pro čtenářky, jako jsme my se Susanou.“

„Píšeš další román?“ zeptala se Susana.

„Mario píše v jednom kuse,“ řekla Patricia. „Píše i ve spaní.“

Zasmáli se. Vargas Llosa se tetelil blahem. Pomyslel si:

„Co může taková květinka na podobné lodi pohledávat? Vypadá to, že je sama, co tady může chtít?“

A proto se jí zeptal:

„Cestuješ sama?“

Susana nasadila sklíčený, leč svůdný výraz a odpověděla:

„Ano. Odešla jsem od manžela. Žili jsme v Madridu. Děti naštěstí nemáme. Vracím se do Limy.“

Vargase Llosu její upřímnost zaskočila.

„Andrése už nemiluju,“ řekla. „Po životě v Limě se mi obrovsky stýská.“

Susana Diez Canseco dělala od osmnácti let manekýnu v New Yorku, v Paříži a v Londýně, nestrádala, vyrostla v bohaté rodině uvyklé všelijakým výsadám a marnostem. Když se jí předvádění omrzelo, šla studovat architekturu a poznala svého budoucího manžela Andrése, jenže školu vpůli nechala, nebavilo ji to. Chtěla proniknout do světa módy. Toužila navrhovat šaty, boty, kabelky, dámské doplňky. Na živobytí si vydělávat nemusela: měla bohaté rodiče. Bylo jí jen čtyřiaadvacet, ale cítila se jako opravdová dáma, a ačkoliv své milostné choutky držela na uzdě, věděla, že inteligentní, vzdělaný, vtipný muž ji snadno lapne a ani se mu nebude příliš vzpouzet. Byla o chlup mladší než Patricia, té bylo na lodi devěťadvacet. Ale s Mariem mezi sebou měli podstatně větší věkový rozdíl, bylo mu osmatřicet pryč, když se smířil s návratem do Limy a střežil svůj poklad v kniž-

ní podobě, díky agentce Balcells ho znali po celém světě a také překládali do mnoha jazyků, před čtyřicítkou byl proslulý spisovatel, živá legenda. Nejpřísnější literární kritika, nejen ta španělská, také francouzská, německá, italská, anglická a portugalská, tvrdila, že Vargas Llosa v šedesátých letech nevydal jedno ani dvě, ale tři mistrovská díla: *Město a psi*, *Zelený dům* a *Rozhovor u Katedrály*.

„Proč ses rozhodla cestovat lodí a neletíš?“ vyzvíдалa Patricia.

„Plavba na lodi mi připadá velmi romantická.“

Morgana se v matčině náručí zavrtěla a rozplakala. Patricia si beze všeho odhalila prso a nakojila ji.

„V Limě si můžeš dovolit paní do domácnosti, po takovém pohodlí se mi stýská úplně nejvíc,“ řekla Susana Diez Canseco.

„Já bych si přála jednu paní na úklid a do kuchyně a druhou k dětem!“ nadchla se Patricia.

„Není žít v Limě báječné?“ odpověděla Susana. „Nemusíš chodit na nákup, vařit, uklízet ani prát. Ty úžasné dámy to všechno bezchybně zastanou. Navíc se o děti postarají líp než ty sama.“

„Jako by byly jejich vlastní!“ přidala se Patricia.

Vargas Llosa k tomu skoro neměl co říct. Zalezl si do své ulity. Díval se na Susanu a snažil se maskovat, že mu vyrazila dech.

Po večeri se rozloučili.

„Sejdeme se zítra u bazénu?“ zeptala se Patricia Susany.

„Určitě, potkáme se tam,“ odpověděla Susana. „Ale nejsem ranní ptáče. Ráno mě nečekej. Spím do jedné odpoledne. U bazénu budu okolo třetí, jsi pro?“

„Skvělé,“ řekla Patricia.

„Já budu psát u sebe v pracovně,“ dodal Mario.

„Ty máš na lodi pracovnu?“ podivila se Susana.